

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Illustri Regi Francorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

litteras postulasti, ut fraternitati tuæ pal-
leum destinemus, annuere tuis desideriis
cupientes, per dilectos filios Soffredum ti-
tuli sanctæ Prædixedis & Petrum tituli sancti
Marcelli Presbyteros Cardinales aposto-
licæ sedis Legatos, quos in terræ sanctæ
subsidiū destinamus, palleum, insigne
videlicet plenitudinis pontificalis officij,
de corpore beati Petri sumptum, trans-
mittimus, tibi ab ipsis vel eorum altero
juxta formam solitam, quam sub bulla
nostra dirigimus, sollempniter conferen-
dum. Monemus igitur fraternitatem tuam
ac exhortamur attentius & per apostolica
tibi scripta mandamus &c. *ut in illa que
scribitur Catholico usque confirmes, & eis
formam apostolicæ remissionis exponas
&c. usque in finem.* Datum ut supra.

*Remensi Archiepiscopo S. R. E. Cardinali,
apostolicæ sedis Legato.*

*Epist. 48.
De divortio
Philippi Fran-
corum Regis.*

Quantumcunque carissimum in Chri-
sto filium nostrum Philippum Re-
gem Francorum illustrem & nos in eo su-
per negotio matrimonij expedire velimus,
in duobus tamen carissimæ in Christo filia
nostræ I. Regina Francorum illustri nos
convenit providere, ne indefensa sit, &
examinetur à suspectis iudicibus causa ejus;
cū nec justitia id permittat, nec nos de-
beamus in hoc nostram conscientiam vul-
nerare. Quantum autem ipsius Regis vo-
luerimus serenitati deferre, fraternitatem
tuam jam credimus ex transcripto quod
dilecti filij magistri F. Aurelianensis Deca-
nus & W. sancti Frambaudi Thesaurarius
à nobis secum detulerunt noscere potuisse.
Si ergo Rex ipse desiderat expediri, liben-
ter testes quos super consanguinitate, affi-
nitate, seu maleficio duxerit producen-
dos faciemus admitti, dum tamen testes,
si quos prædicta Regina ad defensionem
suam producere fortè voluerit, per dele-
gatos iudices admittantur. Cū ergo nos
in omnibus in quibus cum justitia possu-
mus regiæ velimus serenitati deferre, fra-
ternitati tuæ per apostolica scripta manda-
mus quatenus Regem ipsum moneas & in-
ducas ne illa requirat à nobis quæ sine juris
injuria & tam nostræ quàm ipsius animæ
detrimento & infamia, etiamsi vellemus,
non possemus aliquatenus adimplere; quia
super his in quibus eum honestè possumus
exaudire, nullam moram vel difficulta-
tem volumus adhibere. Datum Laterani
III. Non. Julij.

Illustri Regi Francorum.

Doloris aculeus nostræ mentis inti-
ma penetravit, & cordi nostro mœ-
ror irruit improvifus, cū in eo de nobis
serenitas regiæ, sicut accepimus, conque-
ratur super quo ab ipso gratiarum & me-
ruimus & expectavimus actiones. Propo-
fuerunt enim dilecti filij magistri F. Aure-
lianensis Decanus & W. Thesaurarius san-
cti Frambaudi nuntij tui ex parte regiæ cel-
situdinis in audientia nostra querelam, fir-
mius, ut eis injunctum fuerat, sicut credi-
mus, afferentes quòd te in causa matri-
monij severius tractabamus quàm alij Prin-
cipes in simili causa consueverint pertra-
ctari. Nam olim in clytræ recordationis Lu-
dovicus pater tuus & Fridericus quondam
Imperator, & nuper carissimus in Christo
filius noster Iohannes Rex Anglorum illu-
stris, coram Prælati in terris propriis
constitutis adversus eas quas habere vide-
bantur uxores quæstionem servato juris
ordine intenderunt, & ecclesiastico ab eis
fuerunt iudicio separati. quod postmodum
sedes apostolica minimè retractavit. Ce-
terum si verum attendas, Imperator præ-
dictus ab ea quæ conjux dicebatur ipsius,
licet in regno Theutonico, fuit tamen per
Legatos sedis apostolicæ separatus, & nos
in regnum tuum Legatos nostros destinare
curavimus, ut de matrimonij causa cog-
noscerent, & eam servato juris ordine ter-
minarent. Licet autem prædictus Ludovi-
cus quondam pater tuus & præfens etiam
Rex Anglorum ab his quas sibi junxe-
rant Prælatorum terræ suæ iudicio fuerint
separati, super divortio tamen non fuit ad
sedem apostolicam querela delata. unde
quod à Prælati ipsis factum fuerat, cū
nullus penitus reclamaret, noluit revo-
care. Vtrum autem apostolica sedes dissi-
mulare valeat querimonias oppressorum,
& mulierum præcipuè, quæ quanto infir-
mioris conditionis existunt, tanto sunt
amplius in sua justitia conservandæ, uti-
nam intelligeret regiæ serenitas plenius
per seipsam, vel illi eam melius docuissent
qui consiliarij ejus & familiares existunt, &
in utroque sunt jure periti. Cū autem
sententiam illam divortij, tanquam inor-
dinatè prolatam, bonæ memoriæ Cele-
stinus Papa prædecessor noster duxerit re-
vocandam, nos, ne si causa tua maneret
diutius in suspensio, cor regium sollicitu-
do nimia molestaret, per Legatos nostros,
quos in regnum Francorum direximus, te
voluimus

*Epist. 49.
De eodem ar-
gumento.
Raynaldus ad
an. 1202. §. 11.*

voluimus expedire: qui hodie forsan negotium ipsum veritate comperta juxta desiderium tuum terminassent, nisi eorum iudicium declinasses. Per te namque recessum est à iudicio, postquam carissima in Christo filia nostra Ingeburgis Regina Francorum illustris ab appellatione recessit. Novimus autem, & in hoc etiam tuæ serenitati compatimur, quòd huiusmodi querimonia non quidem ex ratione sed sensualitate procedit, cum æquitatem severitatem appelles, & iustitiam quasi violentiam ægrè feras. Ceterum potuisset apostolica sedes, nisi tuo detulisset honori, non solum prædictam retractare sententiam latam juris ordine non servato, sed in latorem ipsius ultionem canonicam exercere, sicut bonæ memoriæ Nicolaus Papa prædecessor noster in Guntrarium Colonensem & Tetgualdum Treverensem Archiepiscopos in casu penè simili legitur processisse, qui & latam ab eis revocavit sententiam, & eisdem Archiepiscopos deposuit ab officio pastorali; imò etiam in Lotharium Regem & superinductam excommunicationis sententiam promulgavit, quoniam idem Rex occasione sententiæ ab eisdem Archiepiscopis promulgatæ, relicta Tetberga, quam sibi legitime copularat, Gualdradam, quam superinduxerat, in conjugem retinebat. Nos autem serenitati regis, quantum cum Deo potuimus, deferre volentes, nec in eum qui sententiam tulerat, cum tibi sit sanguinitate conjunctus, processimus, nec in personam superinductæ vel tuam sententiam aliquam duximus proferendam, sed terram tantum post frequentes commonitiones subiecimus interdicto. Cum ergo non secundum severitatem juris sed æquitatem potius te duxerimus pertractandum, non demereri sed promereri potius devotionem tuæ serenitatis credidimus, nec lædi te putavimus, si iustè prosequeremur iustitiam, sed juvari. Vellemus autem ut nunc saltem, acquiescens consilio saniori, patienter moram modici temporis sustineres, & permitteres ut tam te quam nos ipsos super tanto expedire negotio, servata pastoralis officii gravitate. Nos enim nos minus quam te credimus in hoc negotio impeditos, cum molestum sit nobis celsitudinem regiam molestarè & à via regia discedere non sit tutum, ne propter Regem terrenum cælestis Regis incurramus offensam. Quid autem prædictis nuntiis tuis ad honorem regis serenitatis duxerimus offerendum,

Tom. I.

ne sinistra interpretatione forsitan depravetur, tibi præsentibus explicamus. Obtulimus enim quòd si beneplacito regio resideret, duos viros honestos, providos, & fideles ad tuam præsentiam mitteremus, qui non extra regnum Francorum, sed Stampis etiam, ubi prædicta Regina moratur, sive ipsa litem in eorum veller præsentia contestari, sive noller ut contumax respondere, dummodo advocatum, si peteret, obtineret, super impedimento affinitatis vel consanguinitatis aut aliis quæ proponerentur audirent, & testes tuos recipere procurarent, deinde si Regina contumax non fuisset, sed lite potius contestata, peteret recipi testes suos, quia id ei non possemus de jure negare, sicut regalis prudentia non ignorat, ipsimet in expensis nostris, ne carissimus in Christo filius noster Canutus Rex Danorum illustris germanus ipsius, si vocaretur ab eis, se per importunitatem temporis, maris turbationem, & viarum discrimina, sicut hæcenus, excusaret, properarent in Daciam, testes quos ipse induceret recepturi, & audituri rationes, si quas duceret proponendas. quòd si tuo beneplacito resideat ut aliquis honestus, providus, & fidelis de regno tuo ad examinationem huiusmodi facti adderetur eisdem, ipsi quoque cum aliquo tali viro de regno Daciæ testes reciperent ex parte Regis, statimque cum festinatione redeuntes in Franciam, si Regis voluntas liberè posset induci, depositiones testium publicarent, & examinato negotio proferre sententiam appellatione postposita non differrent, alioquin causam sufficienter instructam referre secum ad nostram præsentiam procurarent, quoniam coram nobis Regina ipsa per suum procuratorem nec locum suspectum, nec Advocati defectum, nec aliam exceptionem allegare posset ad subterfugium, nec etiam appellare. quòd si etiam malles in regno tuo proferri sententiam, nos eam cum consilio fratrum nostrorum occultè formatam mandaremus in regno tuo solemniter publicari, nec pateremur decisionem huius negotij prorogari, quin illud, quantum in nobis esset, curarem quantum citius expedire. Ad hoc etiam pro te fuimus inclinati ut nuntiis nostris ad tuam præsentiam accedentibus, si de ipsius Regis libera procederet voluntate, eligerentur aliqui de regno tuo viri discreti qui causam ipsam, consentientibus partibus, mediante iustitia terminarent. Quòd autem liberum ejusdem Regis consensum

M M m m

voluimus, causam ipsam personis de tuo tantum regno committere, vel sententiam per eosdem in tuo regno formari, hoc ad duplicem causam noveris esse provisum, & propter justitiam, quæ non patitur ut iudex aut locus parti, maxime quæ impetitur, debeat esse suspectus, & propter cautelam, ne propter validam suspicionem talis posset sententia revocari, ut sic & nostrum opprobrium & tuum dispendium vitaremus. Licet autem iidem nuntij tui quod eis obtulimus non duxerint acceptandum, si tamen serenitati tuæ, sicut credimus, visum fuerit expedire, id, cum per literas & nuntios tuos requisiti fuerimus, faciemus, cum nil tibi negare velimus quod cum honestate nostra concedere valeamus. Et ut plenius intelligas nostræ propositum voluntatis, per quod te cupimus expedire, in præsentia nostra coram nuntiis tuis recipere ab his qui mittendi essent à nobis ad hoc negotium exequendum corporaliter juramentum quod ad expediendum illud bona fide, quanto melius possent, procedere non tardarent. Monemus igitur serenitatem regiam & exhortamur attentius quatenus paternæ dilectionis affectum quem circa te habemus intendas, considerans diligenter quod alia forma nobis non occurrat ad præsens per quam citius hujusmodi possit negotium expediri. Sæpe verò contingit quod nimia festinentia nimiam generat tarditatem, quod in causa matrimonij semel expertus, ne iterum experiaris, evites. Nam si ab initio in ea ordo fuisset iudiciarius observatus, hodie fortè nullius dubitationis scrupulus remansisset. Vtinam igitur quid liceat, quid expediat, & quid deceat diligenter attendas, & de anima tua sollicitus agas quod divinæ complacere voluntati. Ad hoc regiam celsitudinem monemus attentius & hortamur quatenus prædictam Reginam, sicut te decet & ipsam, honorificè facias pertractari, cum si nec tibi copulata fuisset, sed ex aliqua necessitate divertisset ad regnum Francorum, ipsam honorare meritò debuisses, quod ea præsertim debes facere ratione, ne tuæ causæ processus valeat aliquatenus impediri.

NOBILI VIRI IACOBO
consobrino & Marescalco nostro.

Epist. 50.
De matrimonio
Regis Siciliae cum
Aragonie Regis
sorore.

AD tuam volumus audientiam pervenire nos carissimi in Christo filij nostri illustris Regis Aragonum & Reginae matris ipsius literas & nuntium recepisse

firmiter promittentium quod parati sunt nobilem mulierem sororem Regis ipsius carissimo in Christo filio nostro Friderico illustri Regi Siciliae copulare. Promittunt autem quod, si opus fuerit, ad liberandum Regem ducentos milites in expensis suis in Regis ejusdem subsidium destinabunt, vel prout venerabiles fratres nostri Archiepiscopi & Episcopi & dilecti filij nobiles viri Comites Regis familiares, ut audivimus, postularunt, & nos posse credimus obtineri, ipsa Regina in persona propria illuc cum quadringentis vel quingentis militibus juxta mandatum nostrum ad Regis defensionem accedet. Verum ne amittant operam & impensam, si causa qualibet matrimonium non fuerit consummatum, cum nec contrahi sponsalia sola possint, sibi petunt pro tantis expensis debita securitate caveri. Postulabant quoque donationem propter nuptias fieri nobili memoratæ, ac si Regina eadem, tanquam mater, ad Regem accesserit nutriendum, certos sibi redditus assignari, ex quibus sibi & filia ac Regi possit honorificè providere. Licet autem contractum hujusmodi regno utilem & Regi non solum nunc, sed etiam si in omni pace regnaret, honorabilem reputemus, quia tamen super hoc per nos & dictos familiares jam dudum habitus est tractatus, ad consummationem negotij nolimus sine conscientia eorum procedere, sed honori suo duximus deferendum. Vnde eisdem per apostolica scripta mandavimus ut super hoc tam infra se quam tecum & cum dilecto filio R. tituli sanctorum Marcellini & Petri Presbytero Cardinale Cassinensi Abbate apostolicæ sedis Legato consilium communicent, & quod ad consummationem hujus negotij statuerint, nobis significare procurent, idoneos nuntios super prædictis omnibus sufficienter instructos ad sedem apostolicam destinantes, ut cum nuntio nostro, quem propter hoc destinare proponimus, ad Regem & Reginam Aragonum accedant, & sponsalia contrahere non postponant, ceteraque perficiant quæ super hoc fuerint consummanda. Ideoque discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus familiaribus ipsis studeas suadere uti ad hujus negotij consummationem intendant, & tu ipse ad id des operam efficacem. Datum Laterani Non. Iunij.

In eundem modum familiaribus usque consummanda. Datum ut supra.

Raynald. ad
an. 1202. §. 6.